

รายงานการพัฒนาการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกรณีศึกษาแบบร่วมมือ  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

นางสุภา แสงสุวรรณ  
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**ชื่อเรื่อง** รายงานการพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกรณีศึกษา  
แบบร่วมมือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ผู้รายงาน สุภา แสงสุวรรณ

ปีที่รายงาน ปี พ.ศ. 2556

### **บทคัดย่อ**

รายงานการพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกรณีศึกษาแบบร่วมมือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างคู่มือการพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยกรณีศึกษาแบบร่วมมือ 2) ศึกษาผลการพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยกรณีศึกษาแบบร่วมมือ 2.1) ศึกษาผลการดำเนินงานพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 2.2) ศึกษาความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2.3) ศึกษาผลการนำเสนอเอกสารเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอนไปใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2555 ทุกคน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็นครู จำนวน 117 คน และ นักเรียน จำนวน 2,472 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานการพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกรณีศึกษาแบบร่วมมือ 2) คู่มือพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกรณีศึกษาแบบร่วมมือ 3) เครื่องมือติดตาม ประเมินผลการพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยของครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4) เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอนเพื่อพัฒนการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การดำเนินงานแบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาและความต้องการพัฒนา ระยะที่ 2 การสร้างสื่อเครื่องมือในการนิเทศ ระยะที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศเพื่อพัฒนการสอนอ่านและเขียน ระยะที่ 4 การประเมิน รายงาน และเผยแพร่ผลการพัฒนาการอ่านและเขียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่าที (t-test for dependent Sample) และการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I)

## ผลการดำเนินการ พบว่า

1. ผู้รับการนิเทศเป็นครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เรียน มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 6 - 10 ปี และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับภาษาไทยในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา 2 ครั้ง ส่วนด้านรูปแบบการพัฒนาผู้รับการนิเทศ ส่วนใหญ่เลือกวิธีการอบรม การศึกษาเอกสาร และการศึกษาดูงาน

2. ประสิทธิภาพของกลุ่มมือการพัฒนาการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการนิเทศแบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 82.246 / 84.371 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80 / 80 จากการอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่า หลังการอบรมผู้รับการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา และหลักการสอนภาษาไทย สูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 54.40 ผู้รับการนิเทศทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินการอบรม ซึ่งส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีเยี่ยม และที่เหลือผ่านในระดับดี ผู้รับการนิเทศมีความคิดเห็น ต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว มีคะแนนเฉลี่ยในคุณภาพระดับมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ กิจกรรมในฐานการเรียนรู้เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และ ใบความรู้มีสาระและประโยชน์ต่อการอบรมและการพัฒนาการสอนอ่านและเขียน ส่วนที่เหลือมีคะแนนเฉลี่ยในคุณภาพระดับมากจำนวน 6 รายการ ได้แก่ เนื้อหาในการอบรมมีความเหมาะสม การเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน สื่อการฝึกอบรมมีความเหมาะสม กิจกรรมมีความหมายและความสำคัญต่อการพัฒนาการสอนอ่านและเขียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนอ่านและเขียน สามารถนำความรู้ไปพัฒนาการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยได้ และมีคะแนนเฉลี่ยในคุณภาพระดับปานกลาง คือ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ผู้รับการนิเทศมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าชอบกิจกรรมการอบรมที่จัดเป็นแบบฐานการเรียนรู้ เพราะได้ฝึกปฏิบัติอย่างทั่วถึง ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการอบรมทำให้มีความรู้และความมั่นใจในการสอนภาษาไทยมากขึ้น เนื่องจากไม่ได้เรียนจบสาขาภาษาไทย และ มีข้อเสนอแนะว่าต้องการให้มีการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต้องการให้จัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนหรือจัดทำสื่อสำเร็จรูปหรือแบบฝึกทักษะต่าง ๆ แจกให้ครูนำไปใช้เนื่องจากครูขาดแคลนงบประมาณและ

มีการะงานมากไม่มีเวลาผลิตเอง ควรจัดสรรงบประมาณเฉพาะการแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ควรมีการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติสำหรับครู และ โรงเรียนที่พัฒนายอดเยี่ยม ควรมีการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาการอ่านและการเขียน

3. ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย โดยการนิเทศแบบร่วมมือระดับมากที่สุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปพัฒนาการสอนอ่านและเขียน บรรยายภาคในการนิเทศ ใบความรู้และเอกสารประกอบการฝึกอบรมมีประโยชน์สามารถใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาการสอนอ่านและเขียน ผู้นิเทศให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการสอนอ่านและเขียน และรายการที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมากคือ ระยะเวลาในการนิเทศ ความคิดเห็นอื่น ได้แก่ ควรใช้รูปแบบการนิเทศนี้กับครูผู้สอนภาษาไทยทุกระดับชั้น โดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นวิธีที่ช่วยให้การให้สอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ต้องการได้รับการพัฒนาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการทบทวนและพัฒนาความรู้ และต้องการให้จัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนที่เป็นมาตรฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้รับการนิเทศได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาการสอน และได้รับการนิเทศติดตามแบบร่วมมือ ทำให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาการสอนอ่านและการเขียนในห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยมีการดำเนินการในระดับมากที่สุด 1 รายการ คือ การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านและการเขียน รายการที่เหลือมีการดำเนินการในระดับมากคือ การศึกษาสาเหตุของปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดทำสื่อ/แบบฝึกเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียน การบันทึกผลการพัฒนาของนักเรียน และการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า การพัฒนาการอ่านและเขียนภาษาไทยของผู้รับการนิเทศมีการดำเนินการในระดับมากที่สุด 2 รายการ คือการกำหนดจุดประสงค์ชัดเจน และกำหนดเนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์ รายการที่เหลือมีการดำเนินการในระดับมากคือ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้เทคนิควิธีการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรม เครื่องมือสอดคล้องกับวิธีการวัดผล เลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ กำหนดเวลาสอดคล้องกับกิจกรรม การบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์สาระ และมาตรฐานจากหลักสูตร ด้านการจัดทำสื่อ/นวัตกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและเขียน

พบว่า ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่มีการจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านแบบฝึกทักษะการเขียน บัตรคำ หนังสือเสริมการอ่าน นิทาน บัตรพยัญชนะ บัตรสระ และบัตรวรรณยุกต์ นอกจากนี้ผู้รับการนิเทศ ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านและเขียนที่น่าสนใจเช่น กิจกรรมหม่อภาษา กิจกรรม ภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมต้นไม้ใบความรู้ กิจกรรมต้นไม้แห่งปัญญา การหาคำยากในบทเรียน แล้วจัดทำบัญชีคำพร้อมหาความหมายของคำจากพจนานุกรม กิจกรรมบันทึกถ้อยคำช่วยเหลือ เพื่อนช่วยเพื่อน ตะกร้าहरษา ตะกร้าความรู้ กิจกรรมครูและบ้านประสานใจ เป็นต้น

หลังการพัฒนาการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถทั้งด้านการอ่านและเขียนในระดับดีจำนวนสูงขึ้น โดยนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านในระดับดีจากการประเมินครั้งที่ 1 มีจำนวนร้อยละ 40.96 ผลการประเมินครั้งที่ 2 นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านในระดับดีเพิ่มเป็นร้อยละ 63.05 ทำนองเดียวกันกับการเขียนคือ นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนในระดับดีจากการประเมินครั้งที่ 1 มีจำนวนร้อยละ 35.74 ผลการประเมินครั้งที่ 2 นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนในระดับดีเพิ่มเป็นร้อยละ 53.66 และมีจำนวนนักเรียนที่มีผลการอ่านและเขียนในระดับปรับปรุงลดลงด้วย นั่นหมายความว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนสูงขึ้น

4. เอกสารชุดเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอน ครูมีความคิดเห็นว่าเอกสารเสริมความรู้ ทั้ง 5 ชุดสามารถนำไปใช้ปฏิบัติการสอนได้ในระดับมาก



